

ELP frakcijos pozicijos dokumentas

EUROPOS ŪKINIŲKŲ SUSITARIMAS ELP VIZIJA DĖL ŽEMĖS ŪKIO EUROPOJE

ELP frakcija yra Europos ūkininkų ir kaimo bendruomenių partija. Remiame jus ir ginsime jūsų interesus. Jūs parūpinate kokybiškus ir pilnaverčius maisto produktus mūsų stalui. Gaminame laikydamiesi aukščiausių pasaulyje standartų. Rūpinatės gamta ir palaikote gyvybingas bendruomenes mūsų kaimo vietovėse, padarydami jas patraukliomis vietomis dirbti ir gyventi. Tai viešosios gėrybės, kurios atneša naudos kiekvienam. Produktai, kuriuos meistriškai gaminate, pasitelkdami per šimtmečius sukauptas žinias, yra daug daugiau nei maistas. Jie yra svarbi mūsų bendro kultūros paveldo dalis, kuri yra tvirtas mūsų europinės tapatybės pagrindas, ir visame pasaulyje mumis žavisi dėl jų puikios kokybės. Pačiomis sunkiausiomis aplinkybėmis užtikrinote apsirūpinimo maistu saugumą ES ir už jos ribų. Jau įdėjote didžiules pastangas, kad gamyba būtų tvari, ir esate pasiryžę daryti dar geriau ateityje. Per pandemiją susidūrėte su gamybos iššūkiu ir vėl tai darote tikro išbandymo sąlygomis, kurias sukėlė Rusijos invazija į Ukrainą. Esame dėkingi. Išklausome jums rūpimus klausimus, nes esame įsipareigoję išlaikyti stiprų ir atsparų vidaus žemės ūkio sektorių. Smerkiame tuos, kurie dėl ideologinių priežasčių kaltina jus dėl aplinkos naikinimo. Tai visų pirma atgraso jaunuosius ūkininkus nuo pasilikimo žemės ūkyje ir kelia grėsmę mūsų apsirūpinimo maistu saugumui. Negalime sau leisti kliautis kuo nors kitu dėl būtiniausių prekių ir tikrai ne dėl maisto. ELP frakcijai žemės ūkis yra strategiškai svarbus. Įsipareigojame bendradarbiauti su jumis siekdami užtikrinti Europos žemės ūki modelį, kuris leistų užsidirbti sąžiningai pragyvenimui

ir sykiu užtikrintų geresnius rezultatus, susijusius su aplinka, biologine įvairove, klimato kaita ir gyvūnų gerove, visada atsižvelgiant į regionų ir vietos lygmens požiūrių vertę. Visi gauna naudos iš žemės ūkio sektoriaus, kuris ekonominiu, aplinkos ir socialiniu aspektais yra tvarus. Skiriame dėmesio visiems trimis šioms aspektams.

Nėra ūkininkų – nėra ir maisto: ES ūkininkų ekonominių ir socialinių perspektyvų užtikrinimas

Šiuo metu ES yra apie 9 mln. ūkių, kuriuose dirba apie 17 mln. žmonių. Platesnis maisto tiekimo sektorius, kuriame pagrindinis vaidmuo tenka žemės ūkiui, apima apie 8 proc. visų ES darbo vietų. Tačiau daugumoje valstybių narių ūkių pajamos gerokai mažesnės už vidutinį darbo užmokestį. Be to, nuo 2005 m. ES prarado maždaug trečdalį savo ūkių, o žemės ūkyje dirbančių žmonių dalis sumažėjo nuo 6,4 proc. viso ES užimtumo 2005 m. iki 4,2 proc. 2020 m. Esame pasiryžę sustabdyti šį nuosmukį.

ELP remia konkurencinį Europos žemės ūkio modelį, grindžiamą šeimomis ir profesionaliais ūkininkais **gyvybingų kaimo bendruomenių** centre visoje ES. Taip pat pripažįstame, kad svarbu mūsų kaimo vietovėse skatinti įvairių ekonominių veiklų, kuria prisidedama prie kaimo ekonomikos atsparumo. Pripažįstame, kad kaimo bendruomenės turi tokį patį poreikį kaip ir miesto centruose gyvenantys asmenys naudotis

paslaugomis, pavyzdžiui, sveikatos priežiūros, transporto jungčių ir priežiūros paslaugomis. Ypatingą dėmesį skiriame ūkininkų poreikiams vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių, pavyzdžiui, kalnuotuose, salų ir atokiuose regionuose, atokiausiuose regionuose ir mažiau apgyvendintose vietovėse, nes ūkininkavimas tose Europos dalyse dažnai yra pagrindinė ekonominio vystymosi varomoji jėga. Taip pat ypatingą dėmesį skiriame ūkininkų poreikiams tankiai apgyvendintuose regionuose, pasižyminčiuose aukštu urbanizacijos lygiu, kuriuose gamta, ekonomika, būstas ir žemės ūkio veikla yra labai tarpusavyje susiję. Manome, kad ES kartu gali egzistuoti įvairūs žemės ūkio modeliai, ir pasisakome už pasirinkimo laisvę. Ūkininkavimo modeliai ir agroekologiniai principai, kuriuos galima taikyti, labai skiriasi, todėl turėtumėte turėti galimybę rinktis atsižvelgdami į rinką, verslo kryptį, agronominius iššūkius, žemės ūkio tradicijas, pelningumą ir sąnaudas.

Mes nuolat gynėme stiprią, gerai finansuojamą **bendrą žemės ūkio politiką** (BŽŪP) ir primygtinai reikalausime didesnio BŽŪP biudžeto, atsižvelgdami į iššūkius, su kuriais susiduriate. Mes labai atidžiai stebime 2023–2027 m. BŽŪP įgyvendinimą, siekdami užtikrinti, kad nacionaliniais strateginiais planais būtų pasiekti mūsų nustatyti tikslai. Esame pasirengę reikalauti, kad Komisija ir valstybės narės atsiskaitytų, jei matysime, kad dėl naujosios sistemos atsiranda daugiau, o ne mažiau sudėtingumo ir biurokratizmo, jei paramos paskirstymas bus ne toks **teisingas** ir jei dėl naujo sąlygų režimo ir kitų aplinkosaugos priemonių kiltų pavojus ūkininkų gebėjimui užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą. Būsime budrūs siekdami užtikrinti, kad būtų apsaugotos ES regionų konstitucinės prerogatyvos žemės ūkio politikos srityje ir kad visose valstybėse narėse ūkininkams būtų taikomos vienodos sąlygos. Manome, kad BŽŪP parama turi būti paskirstoma teisingai tarp valstybių narių ir jų viduje. 2024 m. išrinkti asmenys nuspręš dėl būsimos BŽŪP laikotarpiui po 2027 m. Esame pasiryžę padaryti bet kokius jums naudingus patobulinimus, užtikrindami tvirtą ekonominį ramstį, kuris sudarytų sąlygas pereiti prie tvaresnės ūkininkavimo praktikos, kuria remiama kartų kaita, ir geriau apsaugoti jus labai nepastovioje pasaulinėje rinkoje. Manome, kad ūkininkai, prieš

gaudami finansines nuobaudas, turėtų turėti galimybę ištaisyti ne iš blogos valios padarytas klaidas, ir primygtinai reikalausime, kad būtų paisoma šios teisės, kurią užtikrinome pagal BŽŪP.

Primygtinai raginame dėti daugiau pastangų kovojant su nerimą keliančiu **kartų kaitos** trūkumu žemės ūkyje, ypač didinant kaimo vietovių patrauklumą jaunajai kartai. Jei jaunimas nenorės užsiimti ūkininkavimu kaip profesija, išnyks pirminis sektorius, o ekonominis gyvenimas kaimo vietovėse žlugs. 2020 m. tik 11,9 proc. ES ūkių valdytojų buvo jaunesni nei 40 metų. Tai nėra tvaru. Remsime visas priemones, kuriomis jaunimui sudaromos sąlygos užtikrinti sektoriaus ateitį, sprendžiant problemas, susijusias su galimybe naudotis žeme ir finansavimu, skatinant konsultavimo paslaugas, švietimą ir mokymą, užtikrinant jauniesiems ūkininkams skirtų vietos, nacionalinių ir ES priemonių suderinamumą ir įgyvendinant ūkių paveldėjimo strategijas. Pritariame tam, kad daugiau dėmesio būtų skiriama pameistrystei žemės ūkio sektoriuje, investicijoms į mokymo programas įgyjant aukštąjį išsilavinimą ir palankesnių sąlygų kūrimą jaunimui struktūrizuotai pereinant prie ūkininkavimo. Manome, kad turėtų būti padidintas BŽŪP biudžetas novatoriškiems jauniesiems ūkininkams. Remiame regionines priemones, kuriomis siekiama, kad kaimo regionai taptų patrauklesni jaunimui ir vyresnio amžiaus žmonėms gyventi. Palankiai vertiname tai, kad **moterų dalis žemės ūkyje** padidėjo ir 2020 m. pasiekė 31,6 proc., tačiau turime naudotis BŽŪP ir kitomis priemonėmis, kad žengtumėme dar toliau. Pripažįstame esminį moterų ūkininkų vaidmenį kaimo ekonomikoje. Remiame priemones, kuriomis siekiama, kad ūkininkavimas taptų patrauklesne karjera moterims, plėtojant tinkamas verslo iniciatyvas, skirtas skatinti jaunas moteris ūkininkauti. Primygtinai reikalaujame, kad valstybės narės užtikrintų visų ūkininkų ir šiame sektoriuje dirbančių asmenų socialines teises. Tvirtai pritariame tam, kad, atsižvelgiant į sudėtingus iššūkius, su kuriais susiduria ūkininkai, įskaitant finansinį netikrumą, profesinę riziką ir nepakankamą jų indėlio į visuomenę vertinimą, daugiau dėmesio būtų skiriama jų psichinei gerovei.

Suprantame, kad dėl rinkos grindžiamos žemės ūkio politikos, ūkininkai gali patirti

itin didelio kainų svyravimo poveikį. Greitas grūdų antplūdis į ES dėl Rusijos invazijos į Ukrainą rodo, kaip greitai galima destabilizuoti rinkas, ypač su Ukraina besiribojančiose šalyse, ir reikalaujame, kad būtų imtasi ryžtingų veiksmų rinkos stabilumui atkurti ir kad būtų išmokėtos kompensacijos nukentėjusiems ūkininkams. Įsipareigojame dėti daugiau pastangų, kad būtumėte apsaugoti nuo pražūtingų kainų svyravimo pasekmių, ir toliau tobulinsime kainų stabilumo priemones būsimoje BŽŪP. Sunkiai kovojome, kad sustiprintume BŽŪP priemones ir didintume finansinius išteklius krizėms įveikti, siūlydami didesnes rizikos valdymo galimybes, stiprindami gamintojų organizacijų vaidmenį ir gerindami maisto tiekimo grandinės struktūrą. Pirmoji direktyva, kuria siekiama panaikinti **nesąžiningos prekybos praktiką** maisto tiekimo grandinėje, buvo ELP frakcijos sėkmė ir užtikrinsime, kad ji jums būtų naudinga. Už savo produktus iš vertės grandinės negaunate **teisingos kainos**, o tai skandalingas dalykas. Reikalaujame atlikti išsamų tyrimą šiuo klausimu. Nusipelnote teisingų pajamų ir toliau stengsimės užtikrinti, kad jas gautumėte. Mes pasisakome už vienodas sąlygas visiems ES ūkininkams bendrojoje rinkoje. Nepritariame bet kokiam didelių ne žemės ūkio įmonių bandymui įsisteigti tik tam, kad pasinaudotų BŽŪP finansine nauda. Šie pinigai priklauso aktyviems ūkininkams – jie priklauso jums!

Miškai ir visa su mišku susijusi vertės grandinė yra labai svarbi kaimo vietovių dalis. Miškai sukuria darbo vietas, užtikrina ekonominę gerovę, kaupia anglies dioksidą, teikia naudos sveikatai ir padeda kovoti su dykumėjimu. ELP mano, kad geriausią tvarią miškotvarkos praktinę patirtį turi valstybės narės, todėl gerbiame valstybių narių kompetenciją su miškais susijusių teisės aktų srityje. Tvirtai remiame ES ūkininkus ir miškininkus, kurie yra žiedinės ekonomikos pagrindas, gaminančius labai reikalingą **atsinaujinančiųjų išteklių energiją** ir kitas biožaliavines medžiagas, pabrėždami, kad didesnis medienos naudojimas statyboje gali paversti pastatus anglies dioksido absorbentais. **Kaimo turizmo** plėtra, įskaitant pažangių kaimo vietovių koncepciją, suteikia daugiau galimybių įvairinti ūkių pajamas ir stiprinti kaimo vietas, ir mes tai aktyviai remiame.

Giname tradicinę agroganyklinę

žemdirbystę ir kitas lauko gyvulininkystės sistemas, pripažindami jų vaidmenį biologinės įvairovės ir žemės ūkio veiklos išsaugojimui visoje Europoje. Todėl primygtinai reikalaujame skubiai užtikrinti, kad ūkininkavimas ir turizmas šiose vietovėse išliktų įmanomi atsižvelgiant į iššūkius, kylančius dėl didėjančio **stambiųjų plėšrūnų** populiacijos skaičiaus. Stambiųjų plėšrūnų problema turi būti išspręsta nedelsiant. Atėjo laikas laikytis subalansuoto požiūrio į laukinės gamtos valdymą, suteikiant lankstumo regioniniu lygmeniu ir pabrėžiant, kad vilkų ir lokių apsaugos statuso persvarstymas nebėra tabu. Plačiąja prasme turime imtis veiksmų miesto ir kaimo atskirčiai mažinti, skatindami geresnį tarpusavio supratimą apie iššūkius, su kuriais susiduria mūsų miestelių ir miestų gyventojai ir tie, kurie gyvena kaimo vietovėse. Žemės ūkio mieste ir ūkininkų turgelių skatinimas gali būti veiksmingas šios integracijos katalizatorius. Turime investuoti į priemones, įskaitant komunikacijos strategijas, kad vartotojai nuo ankstyvo amžiaus suprastų ir įvertintų ūkininkų dedamas pastangas užtikrinti, kad mes valgytumėme pakankamai ir aukštos kokybės maisto. Palankiai vertiname Europos Komisijos Pirmininkės Ursulos von der Leyen pranešimą, kad turi būti pradėtas **strateginis dialogas** su ūkininkais, ir užtikrinsime, kad jūsų balsas būtų išgirstas.

ELP frakcija remia **atvirą ir taisyklėmis grindžiamą prekybos politiką**. Tačiau aiškiai sakome: importuojami produktai turi atitikti aplinkos, sanitarijos, fitosanitarijos, gyvūnų gerovės ir socialinius standartus, lygiaverčius tiems, kurių tikimasi iš mūsų gamintojų. Remsime visas pastangas siekti, kad mūsų standartai būtų pripažinti tarptautiniu mastu, ir užtikrinti abipusiškumą, kad jums būtų taikomos sąžiningos sąlygos. Netikslinga mažinti mūsų našumą ir perkelti gamybą, taip pat poveikį klimatui, pavyzdžiui, anglies dioksido nutekėjimą ir vandens trūkumą, į trečiąsias šalis. Be to, turime apsaugoti savo gamybą nuo atsakomųjų muitų taikymo prekybos ginčų, kylančių iš kitų sektorių, atveju. Į ES prekybos susitarimus turi būti įtrauktos nuostatos dėl jautrių produktų apsaugos. **Apsaugos sąlygos** turėtų būti taikomos, kai dėl išaugusių prekybos apimčių kyla grėsmė mūsų rinkos stabilumui. Mūsų išskirtinės kokybės **geografinės nuorodos** turi būti saugomos visuose prekybos susitarimuose.

Inovacijos ir investicijos, o ne ideologija – ekologiškesnio žemės ūkio varomoji jėga ES

Investicijos į pažangiausias **technologijas** ir jų prieinamumas yra labai svarbūs siekiant palaikyti Europos žemės ūkio konkurencingumą pasaulinėje rinkoje, išlaikyti aukštus mūsų standartus ir užtikrinti tvarius gamybos metodus, atitinkančius visuomenės lūkesčius. Tiek mažinant išmetamą ŠESD kiekį, gerinant gyvūnų gerovę, tiek naudojant mažiau išteklių, manome, kad moksliniai tyrimai ir inovacijos duos geresnių rezultatų nei tiesiog nustačius tikslus pagal principą „iš viršaus į apačią“. Reikalaujame vėl sutelkti dėmesį į žemės ūkio srities **tyrimus ir inovacijas** visose valstybėse narėse, remiantis Sąjungos prioritetais ir atsižvelgiant į regioninius aspektus. Turime mažinti poveikį aplinkai, nebūtinai mažindami savo žemės ūkio gamybą, bet įdiegdami pažangiausias technologijas. Tiksliojo žemės ūkio ir ekologiškų inovacijų diegimas ne tik padidins našumą, bet ir sumažins aplinkosauginį pėdsaką. Reikalaujame daug geresnių ir spartesnių naujų metodų ir alternatyvų patvirtinimo procedūrų. Mums reikia daugiau investuoti į technologijas ir infrastruktūrą, energijos valdymo sistemas, prieinamą, patikimą ir spartų internetą kaimo vietovėse, taip pat turime didinti sąveikumą, skaitmeninius įgūdžius, skaitmeninių inovacijų centrus ir kurti naujus verslo ir valdymo modelius. Sieksime padidinti mokslinių tyrimų programos „**Horizontas**“, skirtos žemės ūkiui, maistui ir bioekonomikai, biudžetą ir pabrėžiame, kad reikia gerinti mažesnių ir naujų novatorių patekimą į rinką. Turime pasistengti siekdami užtikrinti, kad praktinė patirtis būtų greitai perduota ūkių lygmeniui taikant patobulintą ūkių konsultavimo sistemą. Toliau ryžtingai skatinsime dirbtinio intelekto, didžiųjų duomenų, skaitmeninio ir Europos kosmoso technologijų naudojimą siekiant optimizuoti žemės valdymą. Toliau plėtosime perspektyvias iniciatyvas, pavyzdžiui, **pažangiuosius kaimus**.

Manome, kad **moksliškai pagrįstas** sprendimų priėmimas, sudarantis sąlygas naudoti naujas technologijas, suteikia daug geresnių galimybių pereiti prie tvaresnio žemės ūkio sektoriaus nei grynai ideologinis požiūris. Pavyzdžiui, leidus naudoti **naujus selekcijos metodus**

(NBT) ES, ne tik galėsite auginti mažiau sąnaudų, tokių kaip vandens, trąšų ir pesticidų, reikalaujančius pasėlius, bet bus daugiau investicijų į mokslinius tyrimus, plėtrą ir inovacijas bei darbo vietų kūrimą visoje Europoje. Vis dėlto primygtinai reikalausime, kad NBT atitiktų dabartinę augalų veislių teisinę apsaugą ir patentų teisę. Matome didelį ūkininkų potencialą įvairinti savo pajamas ir teikti didelę naudą aplinkai įgyvendinant savanoriškas, rinka grindžiamas **sekvestruojamojo ūkininkavimo** iniciatyvas. Įsipareigojame užtikrinti, kad tokios sistemos būtų sukurtos su kuo įmanoma mažesniu biurokratizmu. Turime didinti tiek maisto, tiek pašarų **baltymų** gamybą Europoje. Tikime inovacijomis ir infrastruktūra, būtina didesniai žiediškuumui užtikrinti, pavyzdžiui, **nuotekų** ir mėšlo naudojimu gaminti ūkiuose atsinaujinančiųjų išteklių energiją arba pakeisti jais brangias chemines trąšas. Tai geriau dirvožemiui ir mažina išmetamą CO₂ kiekį, susijusį su trąšų gamyba.

Manome, kad BŽŪP yra pagrindinė novatoriškesnio, konkurencingesnio ir tvaresnio žemės ūkio Europoje varomoji jėga. Parodėme, kad esame pasirengę prireikus atsisakyti neapgalvotų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais bandoma pakeisti BŽŪP, pasinaudoti kitais tikslais jos lėšomis ir užkrauti jums naują naštą, nesūlant perspektyvių alternatyvų ar kompensacijos. Pasiūlymai dėl **gamtos atkūrimo, pesticidų ir pramoninių išmetamųjų teršalų** yra būtent tokie atvejai. Dabar tikrai nėra metas kelti pavojų mūsų apsirūpinimo maistu saugumui. Priešingai, turime tvariai intensyvinti mūsų gamybą, kad būtų užtikrintas maisto prieinamumas ES ir už jos ribų, ypač tuo metu, kai Rusija kelia grėsmę grūdų eksportui į Afrikos žemyną ir kitus pažeidžiamus regionus. Atmetame pasiūlymus, kurie kelia pavojų jūsų nuosavybės teisėms ir kuriems trūksta išsamių poveikio vertinimų, ypač susijusių su ūkių gyvybingumu ir kartų kaita. Neturėtumėte būti palikti vieni apmokėti didesnio tvarumo užtikrinimo sąskaitą!

ELP frakcija palaiko ūkininkus ir didžiules pastangas, kurias jie jau įdėjo siekdami padidinti **vandens** naudojimo efektyvumą. Turime ir toliau teikti paramą, kad vandenį būtų galima naudoti tvariau. Manome, kad naujos investicijos į vandens

infrastruktūrą ir prisitaikymo prie klimato kaitos technologijas yra būtinos žemės ūkio sektoriaus ateičiai tose valstybėse narėse, kurios yra labiau pažeidžiamos dėl vandens trūkumo ir sausrų poveikio.

*Suprantame, kad susiduriate su didžiuliu iššūkiu – gaminti daugiau ir geriau labai konkurencingoje globalizuotoje rinkoje, ne tik darydami mažesnę poveikį aplinkai, bet ir tiesiogiai patirdami klimato kaitos poveikį. Negalime tikėtis, kad jūs, kaip ūkininkai, padarysite daug daugiau, gaudami mažesnę paramą. Žinome, kad rinkoje dažnai neatlyginama už didesnes gamybos sąnaudas, atsirandančias dėl tvaresnės praktikos. Galiausiai norėtume sudaryti palankesnes sąlygas **naujam konsensusui** visuomenėje. Norime, kad vartotojai iš tiesų palaikytų ir remtų vykdant tvaresnę gamybą pagamintus maisto produktus ir kad tai atsispindėtų renkantis prekes vietos maisto produktų parduotuvėse.*